

مقاله پژوهشی اصیل

مجله‌ی توسعه‌ی آموزش در علوم پزشکی

دوره‌ی ۹، شماره ۲۳، پاییز ۹۵، صفحات ۱۱۲ تا ۱۲۱

بررسی تاثیر به کارگیری پورت فولیو بر رضایتمندی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری در کارآموزی روان

سعید واقعی^۱، اعظم سالارحاجی^۲، دکتر حسین کریمی مونقی^{۳،۴،۵}، سید علیرضا سعادت جو^۶، آزاده بانژاد^۷

نویسنده‌ی مسوول: مشهد، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی BanezhadA2@mums.ac.ir

دریافت: ۹۵/۱/۲۰ پذیرش: ۹۵/۴/۶

چکیده

زمینه و هدف: باتوجه به غیرقابل پیش بینی وقایع در محیط روانپزشکی و جایگزین شدن تجارب معمول بالینی با تکالیفی از جمله ارتباط درمانی با مددجویان، به کارگیری روش‌های نوین سنجش در این محیط‌ها بدون در نظر گرفتن میزان پذیرش و رضایتمندی دانشجویان امکان پذیر نخواهد بود. تعیین تاثیر به کارگیری پورت فولیو بر میزان رضایتمندی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری در کارآموزی روان هدف این مطالعه بود.

روش بررسی: در این مطالعه نیمه تجربی، ۶۰ نفر از دانشجویان ترم چهار پرستاری که در حال گذراندن کارآموزی روان در بیمارستان روانپزشکی ابن سینای مشهد (تابستان ۱۳۹۴) بودند؛ به طور غیرتصادفی در دو گروه پورت فولیو (ارزشیابی پورت فولیو) و اهداف آموزشی (روش معمول ارزشیابی) مورد مطالعه قرار گرفتند. قبل از مداخله، اهداف آموزشی برای دو گروه یکسان سازی شده بود. ابزار جمع آوری داده‌ها شامل پرسشنامه رضایتمندی دانشجویان و آزمون کتبی - عملکردی (پیشرفت تحصیلی) بود؛ که در پایان کارآموزی اجرا شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۱/۵ و آزمون‌های آماری تی-مستقل، دقیق فیشر و مجذور کای انجام شد.

یافته‌ها: ۵۱/۶٪ درصد (۳۱ نفر) دانشجویان مورد مطالعه مذکر و ۴۸/۳٪ درصد (۲۹ نفر) آنها مؤنث بودند. نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که از نظر میانگین نمره رضایتمندی دانشجویان، بین گروه پورت فولیو ($34/3 \pm 2/5$) و اهداف آموزشی ($30/5 \pm 4/2$) تفاوت آماری معنادار وجود داشت ($p < 0/001$)؛ همچنین از نظر میانگین نمره‌ی پیشرفت تحصیلی بین گروه پورت فولیو ($61/8 \pm 14/7$) و اهداف آموزشی ($53/0 \pm 14/2$) نیز، تفاوت آماری معناداری وجود داشت ($p = 0/02$).

نتیجه گیری: به کارگیری پورت فولیو در آموزش می‌تواند موجب افزایش رضایتمندی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری در کارآموزی روان شود. لذا، توصیه می‌شود که مربیان پرستاری از آن جهت سنجش بالینی دانشجویان استفاده نمایند.

واژگان کلیدی: پورت فولیو، ارزشیابی بالینی، رضایتمندی، دانشجوی پرستاری، کارآموزی بالینی

۱- کارشناسی ارشد آموزش بهداشت روان، مربی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

۲- کارشناسی ارشد آموزش روانپرستاری، دانشگاه علوم پزشکی نیشابور، نیشابور، ایران

۳- دکترای تخصصی آموزش پرستاری، مرکز تحقیقات مراقبت مبتنی بر شواهد، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

۴- گروه داخلی- جراحی، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

۵- گروه آموزش پزشکی، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

۶- کارشناس ارشد پرستاری داخلی جراحی، مربی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران.

۷- دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش روان پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

مقدمه

کیفیت آموزش پرستاری، به میزان زیادی بستگی به کیفیت تجربه بالینی طراحی شده در کوریکولوم پرستاری داشته زیرا، در محیط های بالینی شرایط متفاوتی وجود دارد که می تواند به عنوان عامل ارتقا یا مانع ارتقا یادگیری بالینی در دانشجویان پرستاری عمل کند (۱). از دیدگاه دانشجویان پرستاری، تجربه ی بالینی به ویژه در بخش های روانپزشکی به دلیل ترس از مواجهه با رفتارهای خشونت آمیز و غیرقابل پیش بینی بیماران، تنش زاترین قسمت آموزش پرستاری می باشد (۲، ۳). به طوریکه، نتایج مطالعه کریم الهی و همکاران (۲۰۱۲) در ایران، حاکی از تجربه ی اضطراب، یادگیری روتین و نارضایتی دانشجویان پرستاری از بخش روان بود (۳). در واقع، کارآموزی عنصر مرکزی آموزش بالینی در دانشکده های علوم پزشکی می باشد و کارآموزی روان اولین محیط بالینی است که دانشجویان پرستاری در معرض تماس با بیماران مبتلا به اختلال روانی، بخش های روانپزشکی و خدمات بهداشت روان قرار می گیرند (۴). لذا، تجربه ی بالینی در این محیط و رضایتمندی از آن، می تواند تعیین کننده ی نگرش مثبت یا منفی آنها نسبت به اختلالات روانی و تصمیم گیری در زمینه ی انتخاب اشتغال در بخش های روانپزشکی، در آینده باشد (۵). از سویی دیگر، ارتقا میزان یادگیری دانشجویان از طریق کاربرد روش های مختلف آموزشی توسط اساتید در محیط دانشگاه می تواند پیشگویی کننده ی رضایتمندی و موفقیت تحصیلی دانشجویان باشد (۶). از این رو، در دهه های گذشته نوآوری های عظیمی در آموزش تئوری و عملی پرستاری رخ داده و آموزش از روش های سنتی معلم-محور به سمت دانشجو محور تغییر کرده است و متناسب با آن، سنجش (Assessment) نیز، از روش ارزشیابی صرف دانش به سمت ارزشیابی صلاحیت و عملکرد ارتقا یافته است (۷). چرا که، روش های سنتی و جاری ارزشیابی

بالینی با چالش هایی از قبیل تعداد زیاد دانشجویان، مدت زمان کوتاه کارآموزی و روش های ذهنی توأم بوده و فقدان مشاهده کار دانشجوی، نمرات ناعادلانه، فقدان خودارزیابی و نارسایی بازخوردها در آموزش بالینی موجب نارضایتی دانشجویان پرستاری شده است (۸)؛ به طوریکه بیش از ۵۰ درصد آن ها جهت رفع مشکلات آموزش بالینی، خواستار بازنگری در سیستم سنجش بالینی می باشند (۱۰، ۹)؛ همچنین، ۵۲ درصد مربیان بالینی نیز، فقدان ابزار استاندارد جهت ارزشیابی بالینی را بیان می دارند (۱۱).

از آنجایی که هدف اصلی آموزش پرستاری در آموزش بالینی، آماده کردن دانشجویان برای زندگی حرفه ای می باشد (۱۲)؛ ساده نگری در زمینه ی سنجش و ارزشیابی بالینی می تواند موجب هدر رفتن نیروها و امکانات شده و هر تلاشی در این زمینه را با شکست مواجه سازد. لذا، توسعه رویکردهای نوین ارزشیابی و ایجاد تحول در آن را می طلبد. این موضوع در آموزش علوم پزشکی اهمیت بیشتری دارد، زیرا مأموریت اصلی آن، تربیت افراد توانمند و شایسته است که دانش، نگرش و مهارت های لازم را برای حفظ و ارتقای سلامت آحاد جامعه داشته باشند (۱۳). از سویی دیگر، با توجه به رشد روزافزون اطلاعات در جامعه ی کنونی، نیاز به ارتقا صلاحیت هایی از قبیل تفکر انتقادی، توانایی خودمدیریتی، یادگیری تفکر بازتابی و توانایی حل مساله (که همگی از انواع مهارت های مورد نیاز آموزش در سطوح بالاتر می باشند) بیش از پیش، احساس می شود (۱۲). در همین راستا، پورت فولیو که از جمله روش های سنجش بالینی نوین می باشد؛ طراحی شد (۱۴).

واژه پورت فولیو، از نظر ریشه شناسی از دو قسمت port به مفهوم حمل کردن و folio به معنای کاغذ و برگه، گرفته شده است که در کتب فارسی به معنای کارپوشه و مجموعه عملکرد نیز تعریف شده است (۱۳)؛ که در طی آن، دانشجو

برای نشان دادن توانایی‌ها و پیشرفت خود نمونه‌هایی از کارهایش را که در طول مدت معینی مثل کارآموزی انجام داده جهت ارزشیابی در اختیار مربی قرار می‌دهد (۱۵). از جمله مزایای کلیدی پورت فولیو سنجش و ارتقای تفکر انتقادی، مسوولیت‌پذیری در زمینه یادگیری، تسهیل تعامل بین مربی و دانشجو، توسعه و تکامل خودارزیابی و تشویق دانشجو به استقلال در یادگیری می‌باشد؛ به طوریکه فرایند خود-بازتابی پورت فولیو، دانشجو را قادر می‌سازد تا شکاف بین دانش و مهارت خود را شناسایی کند (۱۶). اما به هر حال، موفقیت این روش سنجش دانشجو محور جهت ارتقای یادگیری خودراهربر، نیاز به بلوغ و انگیزه فراگیر داشته و برای تمام انواع یادگیری مناسب نمی‌باشد. از طرفی دیگر، به کارگیری بازخورد و تمرکز روی ترس‌ها وضعف‌ها به اندازه توانایی‌ها از سوی دانشجویان به عنوان تهدید در نظر گرفته شده و آنچه که واقعا در زمینه‌ی یادگیری تجربی مورد لزوم است؛ را به مربی انعکاس نخواهند داد (۱۷). لذا، علی‌رغم مزایای متعدد پورت فولیو در آموزش بالینی، بهتر است قبل از استفاده از آن، ابتدا نگرش و عکس العمل دانشجویان و میزان رضایتمندی آن‌ها از پورت فولیو مورد بررسی قرار گیرد (۱۸). در همین خصوص، مطالعات متعددی صورت گرفته است. از جمله مطالعات حویزیان و همکاران (۱۳۹۳) که نشان داد میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از روش ارزشیابی پورت فولیو بیشتر از روش‌های معمول ارزشیابی در کارآموزی داخلی-جراحی بود (۱۹) و نتایج مطالعه‌ی لطیفی و همکاران (۱۳۹۰) نیز، حاکی از رضایتمندی بیشتر دانشجویان پرستاری از روش پورت فولیو در مقایسه با سایر روش‌های معمول ارزشیابی در کارآموزی قلب بود (۲۰). اگر چه، نتایج مطالعه‌ی کریمان و همکاران (۲۰۱۰) نشان داد که پورت فولیو بر میزان رضایتمندی دانشجویان مامایی در معاینات بالینی زنان موثر نبود (۲۱).

اما، از آنجایی که دانشجویان پرستاری در کارآموزی روان با چالش‌های منحصر به فردی مواجهند که موجب نارضایتی و دل‌سردی آن‌ها از تجربه بالینی در این بخش‌ها شده و ادغام ضعیف تئوری و عمل در آموزش روانپرستاری نیز بر اضطراب و احساس ترس آن‌ها از بخش‌های روانپزشکی می‌افزاید؛ بیش از سایر بخش‌های داخلی-جراحی نیاز به ایجاد یک محیط یادگیری مطلوب و حمایت‌کننده جهت ایجاد نگرش مثبت دانشجویان نسبت به این بخش‌ها احساس می‌شود (۲۲). متأسفانه آموزش و سنجش نگرش به روش‌های سنتی غیرممکن است. این در حالی است که، به کارگیری پورت فولیو با هدف آموزش و ارزشیابی می‌تواند علاوه بر راهبردها و مهارت‌های فکری سطح بالا، آمادگی‌ها و صفات ویژه یادگیرندگان از جمله توانایی سازگار شدن، انعطاف‌پذیری در کارها، همکاری با دیگران و... را سنجش کند (۱۵). به طوریکه مربیان می‌توانند از طریق آن با وادار کردن دانشجویان به تفکر در مورد اینکه چطور محیط بالینی کارآموزی روان را تجربه و احساس می‌کنند؛ ارزش‌ها و نگرش‌های آن‌ها را ارزشیابی کرده و از این طریق معنای آنچه را که دانشجویان یادگرفته‌اند، به طور انتقادی به آن‌ها بازخورد دهند (۲۳).

لذا، با توجه به غیرقابل پیش‌بینی بودن وقایع در بخش‌های روانپزشکی (به عنوان تنها بخشی که مسایل روان پرستاری به صورت اختصاصی در آن مطرح و ارزیابی می‌شود) و تصورات قبلی دانشجویان پرستاری در خصوص رفتارهای تهاجمی بیماران مبتلا به اختلالات روانی (که می‌تواند تحت تاثیر رسانه‌ها یا فرهنگ خانواده‌ها باشد، لزوم بازنگری در برنامه‌های آموزشی و ارزشیابی سنتی را می‌طلبد که متأسفانه این بازنگری بدون وجود انگیزه و رضایتمندی دانشجویان مهیا نخواهد شد. لذا، با توجه به محدود بودن مطالعات انجام شده در زمینه‌ی به کارگیری پورت فولیو در بخش‌های روان، پژوهشگر بر آن شد تا مطالعه‌ای با هدف

تعیین تاثیر به کارگیری پورت فولیو بر میزان رضایتمندی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در کارآموزی روان انجام دهد.

روش بررسی

در این مطالعه‌ی نیمه تجربی، ۶۰ نفر از دانشجویان ترم ۴ پرستاری که در حال گذراندن کارآموزی روان در بیمارستان روانپزشکی ابن سینای مشهد در تابستان سال ۱۳۹۳ بودند، مورد مطالعه قرار گرفتند. حجم نمونه براساس مطالعه کریمان و حیدری (۱۳۸۸) با عنوان "تأثیر روش ارزشیابی پورت فولیو بر یادگیری و رضایت دانشجویان مامایی" و با استفاده از فرمول "مقایسه‌ی میانگین و انحراف معیارهای دو جامعه" با محاسبه‌ی میانگین و انحراف معیار نمره رضایتمندی در گروه پورت فولیو ($1/7 \pm 14/95$) و گروه شاهد ($1/4 \pm 13/8$) (۲۱)، با ضریب اطمینان ۹۵٪ و توان آزمون ۸۰٪، برای هر گروه ۲۹ نفر برآورد شد؛ که با احتساب ۲۰ درصد ریزش نمونه برای هر گروه ۳۵ نفر (در مجموع ۷۰ نفر) در نظر گرفته شد. بدین صورت که، ابتدا دانشجویان واجد شرایط مطالعه به روش در دسترس (غیراحتمالی) انتخاب و سپس در صورت تمایل به شرکت در مطالعه به صورت غیرتصادفی (براساس لیست کارآموزی از قبل تعیین شده) به گروه اهداف آموزشی (روش معمول آموزش) (۳۵ نفر) و گروه پورت فولیو (۳۵ نفر) تخصیص داده شدند که در پایان مطالعه، در گروه اهداف آموزشی ۵ نفر (۲ نفر به علت غیبت و ۲ نفر به علت کاردانشجویی و ۱ نفر به دلیل جابجایی گروه) و در گروه پورت فولیو نیز، ۵ نفر (۲ نفر به علت جابجایی گروه، ۱ نفر به علت غیبت و ۲ نفر به دلیل کاردانشجویی) از مطالعه خارج شدند و به این ترتیب حجم نهایی نمونه ۶۰ نفر (۳۰ نفر در هر گروه) شد.

معیارهای ورود به مطالعه شامل دو بخش مربوط به دانشجویان که شامل عدم سابقه‌ی گذراندن واحد روانپرستاری (دانشجوی مردود شده از این درس که وارد

مطالعه نشد)، عدم سابقه کاردانشجویی در بخش روان، عدم ابتلا به اختلالات روانپزشکی و مصرف دارو در این زمینه بودند و معیارهای ورود مربوط به مربیان شامل: مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد روانپرستاری، سابقه‌ی تدریس حداقل ۵ دوره واحد تئوری روانپرستاری، سابقه‌ی سرپرستی حداقل ۵ دوره کارآموزی روان بودند. معیارهای خروج شامل غیبت دانشجو یا مربی بیش از دو روز در کارآموزی بود.

ابزار جمع آموری داده‌ها در این مطالعه شامل فرم اطلاعات دموگرافیک دانشجویان، فرم پورت فولیو، پرسشنامه رضایت دانشجویان از کارآموزی و آزمون کتبی- عملکردی بود.

فرم اطلاعات دموگرافیک شامل ۱۰ سوال بود که توسط دانشجویان تکمیل گردید و فرم پورت فولیو نیز شامل جداولی متشکل از تاریخ، شرح فعالیت دانشجو، نحوه‌ی یادگیری دانشجو، بازاندیشی دانشجو و نظر مدرس بود.

پرسشنامه‌ی رضایت دانشجویان از کارآموزی که توسط لطیفی و همکاران (۱۳۹۰) طراحی شده بود (۲۰)، در مطالعه‌ی حاضر به کار برده شد. این پرسشنامه دارای ۱۰ گویه می باشد که طبق مقیاس ۴ درجه ای لیکرت (رضایت بسیار کم=۱، رضایت کم=۲، رضایت زیاد=۳، رضایت بسیار زیاد=۴) نمره گذاری گردید به گونه ای که بالاترین نمره ۴۰ و پایین ترین نمره ۱۰ بود. روایی محتوای این پرسشنامه در مطالعه‌ی لطیفی و همکاران (۱۳۹۰) تایید شده بود (۲۰) و در مطالعه‌ی حاضر نیز روایی محتوای آن توسط ۷ نفر از اعضای هیات علمی دانشکده‌ی پرستاری و مامایی مشهد که متخصص در این زمینه بودند تایید شد و پایایی آن در مطالعه‌ی حاضر به روش همسانی درونی با ضریب آلفای کرونباخ $\alpha=0/81$ محاسبه شد.

آزمون کتبی- عملکردی شامل ۱۰ سوال در زمینه‌ی عملکرد فراگیران در بخش روان بود که به صورت تراز شده A و B تهیه شد به این صورت که دو گروه سوال A و B که ترتیب سوالات آن‌ها با هم متفاوت بود ولی سوالات یکسان بود،

طراحی شد که رنج نمرات آن بین صفر و ۱۰۰ بود. روایی محتوای این آزمون توسط ۵ نفر از اساتید روانپرستاری تایید شد.

پس از اخذ برنامه کشیک های کارآموزی دانشجویان (از واحد آموزش دانشکده پرستاری و مامایی مشهد) ابتدا، شهرستان هایی که در تابستان سال ۱۳۹۴ در بیمارستان روانپزشکی ابن سینای مشهد کارآموزی روان داشتند (ترت حیدریه، سبزواری، کاشمر و نیشابور)؛ مشخص شدند. سپس از هر یک از این دانشکده ها، ۲ گروه مشخص شد که گروه های اول به شکل استفاده از روش های معمول ارزشیابی و گروه های دوم به صورت استفاده از پورت فولیو اداره شدند و از این طریق تبادل اطلاعات بین دو گروه محدود شد. در ادامه پس از جلب همکاری مربیان، به تدوین اهداف آموزشی مشترک دوره کارآموزی روان به صورت یکسان و متناسب با دوره آموزشی اقدام شد و در اولین روز شروع کارآموزی در هر گروه، اهداف آموزشی یکسان سازی شده در دسترس دانشجویان قرار گرفت و فرم اطلاعات دموگرافیک توسط آنها تکمیل گردید و در روز پایانی هر گروه کارآموزی، پرسشنامه رضایتمندی از کارآموزی توسط دانشجو و آزمون کتبی - عملکردی کوتاه پاسخ جهت ارزیابی میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان توسط مربی تکمیل شد. در تمامی مراحل پژوهش، کلیه نکات اخلاق در پژوهش مصوب در معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مرتبط با مطالعه حاضر، شامل کسب موافقتنامه کتبی از کمیته اخلاق دانشگاه، اخذ معرفی نامه کتبی از دانشکده پرستاری و مامایی و ارایه آن به رییس بیمارستان روانپزشکی ابن سینا، اخذ رضایت نامه آگاهانه کتبی از شرکت کنندگان در مطالعه و اطمینان به آن ها برای خروج از پژوهش در صورت عدم تمایل به ادامه مطالعه، رعایت شد.

آنالیز داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۱/۵ و آزمون های آماری کولموگرووف - اسمیرنوف و شاپروویلیک

(جهت بررسی توزیع نرمال داده ها)، تی مستقل (جهت بررسی متغیرهای کمی پس از مداخله)، کای اسکور و دقیق فیشر (جهت مقایسه توزیع فراوانی متغیرهای کیفی قبل از مداخله) انجام شد. در آزمون های انجام شده، سطح اطمینان ۹۵٪ و سطح معناداری $\alpha = 0/05$ مدنظر بود.

یافته ها

طبق جدول ۱، در مقایسه بین دو گروه پورت فولیو و اهداف آموزشی از نظر مقایسه توزیع فراوانی مشخصات دموگرافیک دانشجویان که شامل جنس، سن، وضعیت تاهل، شهرستان محل تحصیل، معدل کل، میزان علاقه به روان پرستاری بود، تفاوت آماری معناداری مشاهده نشد ($P > 0/05$) و دو گروه از این نظر همگن بودند. در گروه پورت فولیو بیشترین توزیع فراوانی اطلاعات دموگرافیک مربوط دانشجویان مجرد ۷۰/۰٪ (۲۱ نفر) با میزان علاقه زیاد به روانپرستاری ۷۰/۰٪ (۲۱ نفر) بود که میانگین و انحراف معیار معدل کل آنها $1/5 \pm 16/2$ بود (جدول ۱).

در گروه اهداف آموزشی نیز، بیشترین توزیع فراوانی اطلاعات دموگرافیک مربوط به دانشجویان مجرد ۵۳/۳ درصد (۱۶ نفر) با میزان علاقه زیاد به روان پرستاری ۶۳/۳ درصد (۱۹ نفر) بود که میانگین و انحراف معیار معدل کل آنها $1/2 \pm 16/5$ بود (جدول ۱).

میانگین نمره رضایتمندی از کارآموزی دانشجویان پرستاری در گروه پورت فولیو $2/5 \pm 34/3$ بیشتر از میانگین نمره رضایتمندی از کارآموزی گروه اهداف آموزشی $4/2 \pm 30/5$ بود که نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که در پایان دوره کارآموزی، از نظر میانگین نمره رضایتمندی از کارآموزی دانشجویان پرستاری بین گروه پورت فولیو $2/5 \pm 34/3$ و گروه اهداف آموزشی $4/2 \pm 30/5$ تفاوت آماری معناداری وجود داشت ($P < 0/001$).

از طرفی، میانگین نمره رضایتمندی دانشجویان

کارآموزی، از نظر میانگین نمره‌ی پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری بین گروه پورت فولیو ($14/7 \pm 61/8$) و گروه اهداف آموزشی ($14/2 \pm 53/0$) تفاوت آماری معناداری وجود داشت ($P=0/02$).

پرستاری (که از آزمون کتبی - عملکردی بدست آمده بود)، در گروه پورت فولیو ($14/7 \pm 61/8$) بیشتر از میانگین نمره پیشرفت تحصیلی در گروه اهداف آموزشی ($14/2 \pm 53/0$) بود که نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که در پایان دوره

جدول ۱: مشخصات کلی دانشجویان پرستاری مورد مطالعه به تفکیک دو گروه پورت فولیو و اهداف آموزشی

نتیجه آزمون	اهداف آموزشی	پورت فولیو	متغیر
	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	جنس
Chi-Square: $P=0/80$	(50/0)15	(46/7)14	دختر
	(50/0)15	(53/3)16	پسر
			وضعیت تأهل
Chi-Square: $P=0/18$	(46/7)14	(30/0)9	متأهل
	(53/3)16	(70/0)21	مجرد
			شهر محل تحصیل
Chi-Square: $P=0/99$	(20/0)6	(20/0)6	تربت حیدریه
	(30/0)9	(33/3)10	سبزوار
	(26/7)8	(26/7)8	کاشمر
	(23/3)7	(20/0)6	نیشابور
			میزان علاقه به روانپرستاری
Fishers Exact Test: $P=0/76$	(10/0)3	(3/3)1	خیلی زیاد
	(63/3)19	(70/0)21	زیاد
	(26/7)8	(26/7)8	کم
			میانگین \pm انحراف معیار
$t=1/69$ $df=58$ $p=0/10$	$23/1 \pm 2/2$	$22/3 \pm 1/3$	سن (سال)
$t=0/96$ $df=58$ $p=0/34$	$16/5 \pm 1/2$	$16/2 \pm 1/5$	معدل کل

بحث

بالینی می تواند موجب افزایش رضایتمندی دانشجویان از کارآموزی روان شود. همچنین، نتایج نشان داد که نمره‌ی حاصل از آزمون پیشرفت تحصیلی (کتبی - عملکردی) در گروه پورت فولیو به طور معناداری بیشتر از گروه اهداف آموزشی بود؛ بدین معنا که به کارگیری پورت فولیو

نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان داد که از نظر میانگین نمره‌ی رضایتمندی دانشجویان پرستاری از کارآموزی بین گروه پورت فولیو و اهداف آموزشی تفاوت آماری معناداری وجود داشت؛ بدین معنا که به کارگیری پورت فولیو در آموزش

در کارآموزی روان می تواند موجب ارتقای پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری شود.

نتایج مطالعه حوزویان و همکاران (۱۳۹۳) مبنی بر اینکه "به کارگیری ارزشیابی بالینی به روش پورت فولیو در مقایسه با روش ارزشیابی سنتی در کارآموزی داخلی - جراحی موجب افزایش رضایتمندی در دانشجویان ترم ۶ پرستاری شد" (۱۹) با نتایج مطالعه حاضر همسو می باشد. نتایج مطالعه لطیفی و همکاران (۱۳۹۰) نیز، مبنی بر اینکه کاربرد ارزشیابی بالینی به روش پورت فولیو در مقایسه با روش ارزشیابی روتین در کارآموزی قلب موجب افزایش رضایتمندی در دانشجویان ترم ۵ پرستاری شد (۲۰). با نتایج مطالعه حاضر همسو می باشد؛ اگر چه دانشجویان روش ارزشیابی سنتی را منصفانه تر از روش پورت فولیو ارزیابی کردند. همچنین نتایج مطالعه حبیب زاده و همکاران (۱۳۹۱) مبنی بر اینکه آموزش به شیوه پورت فولیو موجب درک بیشتر دانشجویان ترم ۴ پرستاری از کارآموزی قلب در مقایسه با گروه آموزش به روش مرسوم شد (۲۴) و نتایج مطالعه ادراکی و همکاران (۱۳۹۰) مبنی بر اینکه بین رضایت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری در کارآموزی بالینی ارتباط معناداری وجود دارد (۲۵) تایید کننده نتایج مطالعه حاضر می باشد.

دانشجویان، زمانی که به دانشگاه می پیوندند؛ مجموعه ای از خواسته ها، نیازها و تجربیات گذشته که روی هم، انتظارات آن ها از دانشگاه را تشکیل می دهد، با خود به همراه می آورند. عکس العمل و پاسخ هایی که دانشگاه در مقابل خواسته های آن ها فراهم می آورد، تعیین کننده نگرش مثبت و منفی آن ها نسبت به دانشگاه و میزان رضایت یا نارضایتی آنان خواهد بود. اهمیت رضایتمندی دانشجویان از این جهت است که نه تنها موجب افزایش تعهد دانشجویان به یادگیری و انگیزش آن ها جهت دنبال کردن دوره های بالاتر تحصیلی خواهد شد، بلکه در ارایه ی تصویر مطلوب از کیفیت دوره های تحصیلی

و دانشکده به سایرین نیز کمک خواهد کرد (۲۶). اهمیت کارآموزی روان نیز، در آموزش پزشکی به طور گسترده و بین المللی شناسایی شده است. در واقع، آموزش توأم با تماس با بیماران مبتلا به اختلالات روانی در طی کارآموزی روان موجب کاهش استیگما نسبت به آنها شده و در ایجاد نگرش مثبت نسبت به این بیماران و کار در بخش های روانپزشکی موثر می باشد؛ اما موجب افزایش علاقه نسبت به کار در این بخش ها نمی شود (۲۷). مطالعات نیز، نشان می دهد که ارتقای تئوری و عمل در آموزش روانپرستاری و یادگیری تجربی به شیوه های نوین آموزشی می تواند تاثیر مثبتی بر نگرش دانشجویان در کارآموزی روان داشته باشد که این امر شرایط رضایتمندی دانشجویان از کار در این بخش ها را نیز فراهم خواهد کرد (۲۸، ۲۹). با توجه به این که در مطالعه حاضر اکثر دانشجویان به روانپرستاری و پرستاری علاقه مند بودند، به نظر می رسد که روش پورت فولیو که یکی از روش های فعال یادگیری بالینی و سنجش نوین می باشد؛ از طریق مشارکت فعال دانشجو به صورت روزانه و بازخورد های متناسب و به موقع از طرف مربیان زمینه لازم جهت ایجاد نگرش مثبت نسبت به کارآموزی روان و نهایتاً افزایش رضایتمندی در دانشجویان را فراهم می کند.

نتایج مطالعه کریمان و همکاران (۱۳۸۸) مبنی بر اینکه "پورت فولیو در مقایسه با روش های سنتی ارزشیابی بر رضایتمندی دانشجویان ترم ۶ مامایی از کارآموزی زنان مؤثر نبود" (۲۱). با نتایج مطالعه حاضر همخوانی ندارد. از جمله علل این عدم همخوانی می تواند متفاوت بودن کارآموزی های گذرانده شده در این دو مطالعه باشد. زیرا، کارآموزی های مامایی در مقایسه با کارآموزی روان، اغلب با کار بالینی و فیزیکی بیشتری همراه می باشد که در آن پر کردن فرم های پورت فولیو برای دانشجویان امری وقت گیر محسوب می شده است. از سویی، در مطالعه کریمان و همکاران (۱۳۸۸)، پورت فولیو در طی چهار ترم تحصیلی (در مقایسه با مطالعه

از کارآموزی روان شده است. پیشنهاد می شود که در مطالعات آینده تاثیر به کاگیری پورت فولیو بر میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از کارآموزی در طی یک دوره ی تحصیلی انجام شود.

تقدیر و تشکر

این مقاله از طرح پژوهشی با کد ۹۳۰۵۶۴ که در تاریخ ۱۳۹۳/۶/۱۲ در معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد تصویب شد، استخراج شده است. به این وسیله از دانشگاه علوم پزشکی مشهد برای تامین اعتبار این تحقیق، از مسوولین محترم دانشکده ی پرستاری و مامایی مشهد، مربیان و دانشجویان شرکت کننده دراین مطالعه، صمیمانه تشکر و قدردانی می شود.

References

- 1- D'Souza MS, Venkatesaperumal R, Radhakrishnan J, Balachandran S. Engagement in clinical learning environment among nursing students: role of nurse educators. *Open Journal of Nursing*. 2013;3:25-32.
- 2- Sharif F, Masoumi S. A Qualitative study of nursing student experiences of clinical practice. *BMC Nursing*. 2005;4(6):1-7.
- 3- Karimollahi M. An investigation of nursing students' experiences in an iranian psychiatric unit. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*. 2012;19:738-45.
- 4- Lyons Z, Janca A. Impact of A psychiatry clerkship on stigma, attitudes towards psychiatry, and psychiatry As A career choice. *BMC Med Educ*. 2015;15:2-10.
- 5- Xavier M, Almeida JC. Impact of clerkship in the attitudes toward psychiatry among Portuguese

حاضر که در طی یک واحد کارآموزی اجرا شده) اجرا شده است. از محدودیت های پژوهش حاضر، این بود که با توجه به حجم نمونه، پژوهش حاضر در تابستان که دسترسی بیشتری به دانشجویان پرستاری وجود داشت؛ انجام شد که این مساله می تواند از نظر ویژگی های شخصیتی و توانایی های متفاوت مدرسین در تدریس بالینی بر نتایج مطالعه تاثیر گذار باشد.

نتیجه گیری

با توجه به نتایج مطالعه ی حاضر، استفاده از پورت فولیو به دلیل افزایش استقلال دانشجو در خودارزیابی موجب افزایش مشارکت وی در امر یادگیری و افزایش میزان رضایتمندی وی

medical students. *BMC Med Educ*. 2010;10:2-8.

- 6- Gurpinar E, Alimoglu MK, Mamakli S, Aktekin M. Can learning style predict student satisfaction with different instruction methods and academic achievement in medical education? *Adv Physiol Educ*. 2010;34:192-6.
- 7- Elango S, Jutti R, Lee L. Portfolio as a learning tool: Students perspective. *Ann Acad Med Singapore*. 2005;34(8).
- 8- Hoseini BL, Mazloum SR, Jafarnejad F, Foroughipour M. Comparison of midwifery students' satisfaction with direct observation of procedural skills and current methods in evaluation of procedural skills in Mashhad Nursing and Midwifery School. *Iran J Nurs Midwifery Res*. 2013;18(2):94-100.
- 9- Heidari M, Shahbazi S, Sheizhi RA, Heidari K. Problems of clinical education of nursing students in clinical settings. *Journal of Health And Care*.

2010;13(1):18-23.

10- Peyman H, Darash M, Sadeghifar J, Yaghoubi M, NikooYamani, Alizadeh M. Evaluating the viewpoints of nursing and midwifery students about their clinical educational status. *Iranian Journal of Medical Education* (Special Educational Development). 2011;5(10):1120-30.

11- Vanaki Z, Ghasemi HS, Amini R. The effect of implementing "BARS" method on student nurses' managerial skills in nursing management practicum. *Iran J Nurs Midwifery Res.* 2008;21:93-103.

12- Segers M, Nijhuis J, Gijsselaers W. Redesigning a learning and assessment environment: The influence on students perceptions of assessment demands and their learning strategies. *Studies in Educational Evaluation.* 2006;32(3):223-42.

13- Moonaghi HK. Practical guide to medical sciences students assessment (Focused on new methods in clinical assessment). Mashhad: Mashhad University of Medical Sciences; 2011.

14- Chu MS, Cho EH, Hwang YY. Development of the teaching portfolio in nursing education. *Int J Adv Comput Technol.* 2015;10(1):80-90.

15- safe AA. Measurement, evaluation and educational evaluation 4rd ed. Tehran: samt; 2013.

16- Kavaliauskiene G, Anusiene L, Kaminskiene L. The Challenges for Esp Learners: Alternative assessment of performance and usefulness of class activities. *Socialinis Darbas.* 2007;6(1):134-44.

17- McMullan M, Endacott R, Gray MA, Jasper M, Miller CML, Scholes J, et al. Portfolios and

assessment of competence: A review of the literature. *Journal of Advanced Nursing.* 2002;41(3):283-94.

18- Ghoorchaei B, Tavakoli M, Ansari DN. The impact of portfolio assessment on Iranian EFL Students' essay writing: A process-oriented approach. *Journal of Language Studies.* 2010;10(3):35-51.

19- Hoveizian SA, Shariati AA, Haghighi S, SM L, -Jaberi PS. Effects of clinical education and evaluation with portfolio method on nursing students' satisfaction: a clinical trial. *Journal of Clinical Nursing and Midwifery.* 2014;3(3):70-9.

20- Latifi M, Shaban M, Nasrabadi AN, Mehran A, ParsaYekta Z. Comparison of the effect of clinical evaluation by two methods: Portfolio and popular, on satisfaction of nurse students. *Nursing Research.* 2011;6(21):15-28.

21- Kariman N, Heidari T. The effect of portfolio's evaluation on learning and satisfaction of midwifery students. *Arak Medical University Journal (AMUJ).* 2010;12(4):81-8.

22- Moagi M, Rensburg EJv, Maritz J. Student Nurses' Experiences of the clinical psychiatric learning environment in an education institution. *J Psychol Afr.* 2013;3(2):359-62.

23- Wear D, Skillicorn J. Hidden in plain sight: The formal, informal, and hidden curricula of a psychiatry clerkship. *Academic Medicine.* 2009;84(4):451-8.

24- Habibzade H, Kazami N, Mohammadpoor Y, Zhalzhali HR. The effect of the learning model portfolio based on students' perception of clinical

learning environment. *Journal of Nursing and Midwifery Urmia*. 2011;10(1):14-21.

25- Edraki M, Rambod M, Abdoli R. The relationship between nursing students' educational satisfaction and their academic success. *Iranian Journal of Medical Education*. 2011;11(1):32-40.

26- Bidokhti A, Jafari S, Nuruzi N, Khosravinia M. Impact of social capital on satisfactory academic. *Journal of Educational Planning*. 2012;2(3):107-38.

27- Sher L, New AS. Understanding the Role of psychiatric principles in patient care: An

important goal of the medical student clerkship in psychiatry. *Frontiers in Public Health*. 2016;4(30):1-4.

28- Roberts LM, Wiskin C, Roalfe A. Effects of exposure to mental illness in role-play on undergraduate student attitudes. *Fam Med*. 2008; 40(7): 477-83.

29- Happell B, Robins A, Gough K. Developing more positive attitudes towards mental health nursing in undergraduate students: The impact of theory and clinical experience. *J Psychiatr Ment Health Nurs*. 2008; 15(7): 527-36.

Effect of Portfolio Application on Satisfaction and Educational Achievement of Nursing Students in psychiatry clerkship

Vaghee S¹, Salarhaji A², Karimi Moonaghi H^{3,4}, Soadatjo SAR⁵, Banezhad A⁶

¹ Evidence Based Care Research Centre, Nursing and Midwifery School, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

² Dept. of health, Neyshabur University of Medical Sciences, Neyshabur, Iran.

³ Evidence Based Caring Research Centre, Dept. of Medical - Surgical, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

⁴ School of Nursing and Midwifery, and Dept. of Medical Education, School of Medicine, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

⁵ Dept. of medical Surgical Nursing, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran.

⁶ Nursing and Midwifery School, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

Corresponding Author : Banezhad A, Nursing and Midwifery School, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

Email: BanezhadA2@mums.ac.ir

Received: 8 Apr 2016

Accepted: 26 Jun 2016

Background and objective: Due to the unpredictability of events in routine clinical psychiatry and replacing experience with assignments including therapeutic relationship with patients, using modern methods of measurement in this environment without students' acceptance and satisfaction is not possible. To determine the effect of portfolio application on satisfaction and educational achievement of nursing students in psychiatry clerkship, we conducted the present study.

Materials and Methods: In this quasi-experimental study, 60 nursing students who were spending psychiatry clerkship in Ebn-Sina psychiatry hospital in Mashhad (Summer of 2015) were studied. They were allocated to two portfolio and educational goals (The usual method of evaluation) group non-randomly. Before the intervention, educational objective was the same for both groups. Data collection tools included a questionnaire of nursing students satisfaction and a written functional (educational achievement) test. Data analysis was performed by SPSS (11.5 version) software and the independent t-test, Fisher's exact test and chi-square tests.

Results: In this research, 51.7% (n = 31) participating nursing students were male and were 48.3% (n = 29) female. The independent t-test results showed a significant difference between the mean of the nursing student satisfaction in the Portfolio (34.3 ± 2.5) and educational goals (30.5 ± 4.2) groups ($p < 0.001$). Also, there was a difference between the mean of educational achievement in the Portfolio ($61.8 \pm 14/7$) and educational goals (53.0 ± 14.2) group ($p < 0/02$).

Conclusion: Using Portfolio in training can increase nursing student satisfaction and educational achievement. Therefore, it is recommended that nursing teachers use it to assess clinical education.

Keywords: *Clinical evaluation, Satisfaction, Nursing student, Clinical clerkship.*